

Kulturdepartementet
v/ statsråd Trine Skei Grande
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo

Oslo, 6. februar 2019

HLF (Hørselshemmedes Landsforbund) er Norges største organisasjon for mennesker med funksjonsnedsettelse med 67 000 medlemmer. 14,5 % av Norges befolkning over 20 år har en hørselshemming som påvirker hverdagen, som sosial isolasjon og frafall fra utdanning og arbeidsliv¹. En del av disse har behov for omfattende rehabilitering, mens andre trenger tilrettelegging, hjelpemidler og kunnskap i å mestre sin hverdag. Gruppen av hørselshemmede er mangfoldig og stadig flere rammes av hørselsnedsettelse. Anslag viser at det i 2020 vil være om lag en million nordmenn som vil ha en hørselsutfordring.²

Innspill til statsbudsjettet for 2020

HLF (Hørselshemmedes Landsforbund) ønsker med dette å overbringe våre innspill til statsbudsjettet for 2020.

Universell utforming av kultur- og samfunnsliv

Norge har ratifisert FN-konvensjonen for mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD). Det innebærer at Norge har forpliktet seg til å inkludere mennesker med funksjonshemming i alle deler av samfunnet. CRPDs artikkel 30 stadfester at funksjonshemmede skal ha lik tilgang til kulturlivet som andre og at retten til deltagelse forutsetter tilgjengelighet og tilrettelegging.

Norge har kommet en lang vei mot å bli et universelt utformet samfunn, likevel erfarer vi at det gjenstår en del store hindringer for at hørselshemmede inkluderes fullt. Universell utforming av samfunnet er nødvendig for hørselshemmede og bra for alle andre.

Teksting av alt innhold på alle flater er et av de viktigste tiltakene for å fremme inkludering av hørselshemmede. Dette omfatter teksting av alt fra forestillinger i Nasjonalteateret til videoer som legges ut på nettet. Teksting kan enten skje ved at det er en skrivevolk på arrangementet eller ved at

¹ Engdahl B, Tambs K, Borchgrevink HM, Hoffman HJ. Screened and unscreened hearing threshold levels for the adult population: Results from the Nord-Trøndelag Hearing Loss Study. Int J Audiol. 2005; 44, 213-230.

http://www.fhi.no/eway/default.aspx?pid=239&trg=Content_6496&Main_6157=6263:0:25,6102&MainContent_6263=6496:0:25,6109&Content_6496=6178:50246:25,6109:0:6562:14:::0:0

² Hearing impairment among adults (HIA). Oslo: Senter for medisinsk metodevurdering, Sintef – a report of a joint project, 2001

teksten er lagt inn i forkant av forestillingen. Dessverre finnes det enda ikke talegjenkjenningsteknologi på norsk som muliggjør digital sanntidstolkning i kulturlivet.

Dessverre ser vi at mange innholdsprodusenter ikke tekster sitt innhold og hovedargumentet er høye kostnader. Det finnes likevel unntak. Den Norske Opera & Ballett har skjerm foran publikum som viser teksten og noen teater tekster enkelte forestillinger.

HLF mener at alle kulturinstitusjoner som mottar statsstøtte eller leverer innhold av betydelig verdi for samfunnet skal gjøre produksjonen tilgjengelig for alle. For at dette skal være mulig må det være endra sterkere føringer fra staten på teksting. Det må også være økonomiske støtteordninger hvor det er lett å søke midler for å gjennomføre teksting.

Foruten teksting, trenger hørselshemmede at det er lydutjevningssanlegg og teleslynge i alle publikumsbygg. I 2016 gjenopførte HLF en undersøkelse som avdekket at 25 prosent av bygg rettet mot publikum manglet teleslynge. Med andre ord så ekskluderes hørselshemmede fra en fjerdedel av arenaer for deltagelse og demokrati.

HLF ber om:

- **At regjeringen innfører krav om teksting ved nasjonale kultur- og idrettsarrangementer, samt på alle medieflater.**
- **At regjeringen prioriterer universell utforming av offentlige bygg og som også inkluderer tilgjengelighet for hørselshemmede. Dette innebærer lydoverføringsutstyr, god akustikk/hørbarhet og systemer for teksting.**

Programkategori 08.30 Medieformål, Kap. 334 Filmformål

Internasjonale barnefilmer som er dubbet blir i dag ikke tekstet. Dette fører til at hørselshemmede barn og voksne blir utestengt fra disse filmene. I Meld. St. 30 (2014 – 2015) «En framtidsrettet filmpolitikk» ba Familie- og kulturkomiteen regjeringen vurdere behovet for å utvikle støtteordninger for teksting av dubbede barnefilmer.

Kulturdepartementet oppgir at dette er løst gjennom filmforskriftene fra 2016 som Norsk Filminstitutt (NFI) administrerer, ved at det kan søkes om tilskudd til teksting av dubbede filmer der. HLF mener det ikke er godt nok, da distributørene ikke er pålagt teksting og det er frivillig om de vil gjøre det. Gjennom 2017 har HLF gjennomført et prosjekt som har vist at flere distributører ikke er villige til å tekste, selv om de blir tilbudt full kompensasjon for tekstingen. Ifølge NFI vil det koste omtrent 250.000 kroner i året å tekste alle dubbede barnefilmer.

HLF ber om:

- **At det bevilges 250.000 kroner som fast post under Kap. 334 Filmformål til teksting av alle dubbede filmer på kino, og at det samtidig stilles krav om teksting for disse filmene.**

Programkategori 08.15 Frivillighetsformål, Kap. 315

Frivillighetsformål, post 70 Merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner

I Meld. St. 10 (2018-2019) skriver Regjeringen at de vil legge frem en opptrappingsplan for merverdiavgiftskompensasjon (mva) med mål om at løyvingen skal være på 1,8 milliarder kroner i 2021. HLF er positive til at Regjeringen ønsker en opptrappingsplan, men sett i lys av veksten i antall søknader så mener HLF at det foreslåtte beløpet er for lavt.

Allerede i 2018 var det godkjente søknadsbeløpet på 1,9 milliarder kroner. HLF ber derfor om at Regjeringen legger frem en opptrappingsplan som sikrer at full kompensasjon av mva. gjennomføres. En løyving på 1,9 milliarder for 2020 vil være et sted i riktig retning.

For at Regjeringens ønske om bredest mulig deltagelse i det frivillige liv skal være gjennomførbart, må frivillige organisasjoner ha forutsigbarhet og få brukt sine ressurser på sitt kjerneformål. Med dagens momskompensasjonsordning går ikke det fordi en stor del av ressursene går til å betale skatt. HLF mener derfor at full kompensasjon av mva. gjennomføres. Bare da vil frivilligheten få gode vekstvilkår.

I Meld. St. 10 (2018–2019) sier regjeringen at full momskompensasjon er vanskelig gjennomførbart og ikke noe frivilligheten selv vil. Det er riktig at innmelding i mva. registeret og innsending av skattemelding ikke vil være gjennomførbart for mange små organisasjoner og lokallag, men er fullt ut gjennomførbart for større organisasjoner.

Vi mener full mva. kompensasjon bør legges opp slik at større organisasjoner registrerer seg i mva. registeret og sender inn skattemelding, mens mindre organisasjoner og lokallag beholder dagens forenklede ordning. Altså en «hybridløsning» som passer alle.

HLF ber om:

- **At det lages en forpliktende opptrappingsplan for å sikre at tidligere beslutning om full merverdiavgiftskompensasjon gjennomføres.**
- **At det bevilges minst 1,9 mrd. til merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner, slik at avkortningen kommer ned til omtrent samme nivå som i 2014.**

HLF ønsker lykke til med det videre arbeidet med statsbudsjettet for 2020. Ved spørsmål eller kommentarer, kontakt interessepolitisk rådgiver Niklas Didrik Hellum på mail hellum@hlf.no eller telefon 92 60 63 52.

Med vennlig hilsen

Merete Orholm
Interessepolitisk Leder

Niklas Hellum
Interessepolitisk rådgiver